

Южномакедонското нарѣчие, на което св. Кирилъ и Методи прѣведоха св. писание, се схваща твърдѣ рано и отъ самитѣ българи като българско. Така въ славословията, що намираме въ Бориловия синодикъ отъ 1211 г. (Дриновски прѣписъ) за Кирила се казва: Кѹ́ριλѡς φιλόσοφος ἤθε βῆτικνὸς писанίε ѿ грѣцкаго ѣзѣка на блѣгарскыи прѣложѣвшомѡ ѡ просвѣщѣшомѡ блѣгарскѣи рѣѡ . . . вѣчнаа паметь (Ржк. въ. Нар. библ. въ София № 432, л. 201⁶).

И въ старата служба на св. Кирила (Ржкописъ въ българската митрополия въ Скопѣе), по прѣписъ отъ XIII в., четемъ, какъ св. Кирилъ бива пратенъ отъ св. Духа: книгѡми блѣгарскыи ѡзѡны ѡбогатити или: Кирилъ ѡко зарѣ скѣтла коснѣ и просвѣти вселенѣа . . . и книгѡми блѣгарскыи проиде и до Рима же дошедь . . .

Нѣма да навеждамъ многото примѣри, дѣто солунскитѣ братя се славятъ като български учители въ службитѣ на сжщитѣ, писани отъ гърци, както и въ грѣцкитѣ служби на Климента и Наума Охридски. Ще приведа само единъ покъсенъ примѣръ, отъ новогрѣцката литература, отъ епоха, когато националнитѣ вражди не бѣха подигнати между българи и гърци, та послѣднитѣ величаеха Солунъ като отечество на българскитѣ просвѣтители. Този типиченъ примѣръ намираме въ написаната прѣзъ 1795 г. книга отъ извѣстния грѣцки писателъ Атанаси Пароски — *Ὀῦρανοῦ κρίσις* и печатана въ Лайпцигъ прѣзъ 1805 г. Прѣпечатвана е била и въ Атина прѣзъ 1850 г. На стр. 64 на второто издание е помѣстена слѣдняя похвала къмъ гр. Солунъ:

Εἰς τὴν περιφανῆ Θεσσαλονίκην, τὴν ἐνεγκοῦσαν τοὺς θεοφόρους
καὶ ἰσαποστόλους Κήρυκας τῆς Βουλγαρίας,
Κύριλλον καὶ Μεθόδιον, στίχοι πολιτικοί.

Ὁλθιωτάτη πάλαι σὺ, πόλις Θεσσαλονίκη·
Πατρίς γὰρ χρηματίσασα τῶν νέων Ἀποστόλων,
Ἀπάσας ὑπερήλασας, τὰς ἄλλως ὑψουμένας·
Ῥάστα δὲ τοῦτο δείκνυσιν ἢ νῦν ἀναρανεῖσα,
Ἱστοριῶν ἢ θαυμαστῆ, καὶ ξένων μυστογράφος·
Ὅθεν καὶ χαριστήρια, πάντων Βουλγάρων ἔθνη,
Σοὶ διὰ Κύριλλον τὸν σὸν, σὺν κασιγνίτῳ θύει.¹⁾

1) Похвалата е написана и като акростихъ, който издава името на автора: ὁ Πάριος (Ἀθανάσιος).